

Chambre des Représentants

SESSION 1963-1964

19 MARS 1964.

PROPOSITION DE LOI

relative à la création d'une école de formation
des agents des services publics.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Depuis plusieurs années, les rapports annuels du Secrétaire permanent au recrutement font état :

1) des résultats excellents obtenus, aux examens de promotion à une fonction de 1re catégorie, par des agents de la 2me catégorie titulaires d'un diplôme délivré par l'Institut supérieur des Sciences administratives et commerciales de la ville de Bruxelles;

2) de la pénurie de plus en plus grande de candidats aux emplois de rédacteur ou d'autres de 2me catégorie pour lesquels le diplôme d'humanités est exigé;

3) de la nécessité, pour étoffer les cadres de la 1re catégorie, de pratiquer, dans l'immédiat, une politique de formation tant générale que professionnelle du personnel, non seulement en vue de mettre celui-ci en mesure d'accomplir efficacement ses tâches actuelles, mais surtout de préparer les mieux doués à l'exercice de fonctions supérieures à celles qu'ils occupent actuellement.

Ces trois points posent un problème qui est celui du recrutement, en nombre suffisant, d'agents de la 2me catégorie et dans lesquels il faudra puiser pour former les cadres des agents de la 1re catégorie.

Il est indéniable que cette situation déficiente trouve sa source :

a) dans le désir des parents de donner à leurs enfants qui terminent honorablement, le cycle des humanités, une plus grande chance dans la vie en leur permettant de faire des études universitaires. Certains d'entre nous n'affirment-ils pas que, dans quelques années, la population universitaire aura doublé et atteindra 70.000 étudiants.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1963-1964

19 MAART 1964.

WETSVOORSTEL

tot oprichting van een school voor de opleiding
van personeelsleden van de openbare diensten.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Sinds ettelijke jaren wordt in de jaarverslagen van de Vaste Wervingssecretaris gewag gemaakt van :

1) de uitstekende uitslagen die op de examens voor de bevordering tot een functie van 1ste categorie behaald worden door ambtenaren van de 2de categorie, die houder zijn van een diploma uitgereikt door het « Hoger Instituut voor Bestuurs- en Handelswetenschappen » van de stad Brussel;

2) het steeds groter tekort aan kandidaten voor de betrekkingen van opsteller of andere betrekkingen van 2de categorie, waarvoor het humanoriadiploma vereist wordt;

3) de noodzakelijkheid, en dit ten einde de kaders van de 1ste categorie te bezetten, in de onmiddellijke toekomst een politiek van zowel algemene als beroepsopleiding van het personeel toe te passen, dit niet alleen om het in staat te stellen op doeltreffende wijze zijn huidige taak te vervullen, maar ook de meestbegaafden voor te bereiden op de uitoefening van hogere functies dan die welke zij thans vervullen.

Die drie punten doen een vraagstuk rijzen : dat van de aanwerving, in voldoende aantal, van personeelsleden van de 2de categorie, uit welke laatste men zal moeten putten om de kaders van de ambtenaren van de 1ste categorie te vullen.

Het is onloochenbaar dat die gebrekkige toestand zijn oorsprong vindt :

a) in de wens van de ouders om aan hun kinderen die op eervolle wijze de humanoria cyclus beëindigen een grotere levenskans te verschaffen door ze universitaire studiën te laten doen. Beweren sommigen onder ons immers niet dat binnen enkele jaren het bevolkingscijfer van onze universiteiten zal verdubbeld zijn en 70.000 studenten zal bereiken ?

b) dans le manque de perspectives d'avenir, dans les circonstances actuelles, de la presque totalité des agents de 2me catégorie, par suite de l'étoffement des cadres de la 1re catégorie par des agents titulaires de diplômes universitaires.

c) dans la situation actuelle de suremplei qui, par le jeu de l'offre et de la demande, entraîne vers le secteur privé la masse des éléments auxquels des rémunérations plus élevées ou des chances d'avancement sont offertes.

Au surplus, ce problème du recrutement d'éléments valables pour étoffer les cadres des agents de 2me catégorie prend un aspect crucial, lorsque l'on constate que, de plus en plus, les cadres de la 3me catégorie sont confiés à du personnel à formation technique (dactylographes, sténographes, mécanographes, etc.), ce qui le rend indisponible en vue d'étoffement valable ultérieur des cadres de la 2me catégorie.

En fait, l'administration actuelle tend à ressembler de plus en plus à un arbre au feuillage bien fourni, avec des racines atrophiées et dont le tronc se vide de sa substance et se décompose progressivement.

* * *

Au cours de l'année 1963, les Alumni de la Fondation Universitaire ont cherché une réponse à la question : « L'enseignement universitaire belge est-il organisé d'une manière telle qu'il réponde de façon adéquate à la mission de plus en plus importante qu'il a à jouer dans le pays ? »

Le résultat des recherches est consigné dans le rapport publié dans un numéro spécial de février 1964, tome 33.

Il en ressort qu'il y aurait intérêt à organiser, ne serait-ce qu'à titre expérimental, un enseignement sub-universitaire, qui ferait en quelque sorte une transition entre les humanités et l'enseignement universitaire.

Il signale, en outre, que cet enseignement sub-universitaire doit offrir une diversité de professions permettant une carrière suffisamment attrayante, pour que la masse des diplômés s'y intéressent et que les meilleurs puissent, en raison de leurs mérites, être promus dans les cadres supérieurs.

Le premier niveau de cet enseignement répondrait aux besoins des administrations publiques et privées et offrirait aux étudiants que la recherche n'attire pas, une formation universitaire permettant diverses orientations.

* * *

Cette question de la formation des agents des services publics, qui se pose également pour les administrations françaises, est étudiée par une commission nationale paritaire dont la présidence est confiée à M. Hourticq, Conseiller d'Etat.

Celui-ci a publié un article dans la revue belge « Le mouvement communal », n° 366, d'octobre 1962.

Abordant la question, il remarque que toute décentralisation est illusoire si les pouvoirs locaux ne disposent pas d'éléments aptes à prendre les décisions qu'exige la gestion de la chose publique, sans avoir recours constamment aux administrations centrales. Il propose un enseignement oral lorsque la chose est possible, doublé dans des cas particuliers par un enseignement par correspondance. Cet enseignement serait dispensé, sous la direction d'un orga-

b) in het gebrek aan toekomstmogelijkheden, in de huidige omstandigheden, voor bijna al de personeelsleden van de 2de categorie, ingevolge de bezetting van de kaders van de 1ste categorie door ambtenaren die houder zijn van een universitair diploma.

c) in de bestaande tewerkstellingsmogelijkheden waardoor, onder de invloed van vraag en aanbod, de meeste elementen, aan welke hogere wedden en kansen op bevordering aangeboden worden, naar de privé-sector worden gelokt.

Bovendien wordt dit vraagstuk van de aanwerving van bekwaame elementen, om de kaders van de personeelsleden van 2de categorie te bezetten, van fundamenteel belang wanneer men vaststelt dat de ambten van de 3de categorie meer en meer toevertrouwd worden aan personeel met technische vorming (typisten, stenografen, mechanografen, enz...), waardoor het onbeschikbaar wordt om later op gepaste wijze de kaders van de 2de categorie aan te vullen.

In feite zal de huidige administratie steeds meer gaan gelijken op een boom met een dicht gebladerte en verschrompelde wortels, waarvan de stam wordt uitgehold en verkwijnt.

* * *

Tijdens het jaar 1963 hebben de Alumni van de Universitaire Stichting een antwoord gezocht op de vraag : « Is het Belgisch Universitair Onderwijs opgevat derwijze dat het beantwoordt aan de steeds belangrijker wordende opdracht die het in het land te vervullen heeft ? »

De uitslag van de onderzoeken is opgenomen in het verslag dat gepubliceerd werd in een speciaal nummer van februari 1964, Deel XXXIII.

Daaruit blijkt dat het van belang zou zijn om, al was het maar bij wijze van proef, een subuniversitair onderwijs te organiseren, hetwelk in zekere zin een overgang zou zijn tussen de humanoria en het universitair onderwijs.

Het verslag signaleert bovendien dat dit subuniversitair onderwijs een verscheidenheid van beroepen dient aan te bieden, die aantrekkelijk genoeg zijn opdat de massa van de gediplomeerden er aandacht zou aan schenken, en de besten de gelegenheid zouden hebben om, op grond van hun verdiensten, bevorderd te worden in de hogere kaders.

Het eerste niveau van dit onderwijs zou beantwoorden aan de behoeften van de openbare en particuliere besturen en zou aan de studenten, die zich niet door het wetenschappelijk onderzoek aangetrokken voelen, een universitaire opleiding bezorgen die het mogelijk maakt verschillende richtingen in te slaan.

* * *

Dit vraagstuk van de opleiding van de ambtenaren van de openbare besturen, dat ook in de Franse administratie is gerezen, wordt bestudeerd door een nationaal paritair comité, waarvan het voorzitterschap toevertrouwd is aan de heer Hourticq, Staatsraad.

Deze heeft een artikel gepubliceerd in het Belgisch tijdschrift « Le mouvement communal », n° 366, van oktober 1962.

Om te beginnen merkt hij op dat iedere decentralisatie denkbeeldig is indien de plaatselijke besturen niet beschikken over elementen die ertoe in staat zijn de beslissingen te nemen die vereist worden door het beheer van 's lands zaken, en dit zonder voortdurend beroep te doen op de hoofdbesturen. Hij stelt een mondeling onderricht voor, wanneer zulks mogelijk is, waarbij dan nog in particuliere gevallen een schriftelijk onderwijs komt. Dit on-

nisme national, par des centres départementaux ou inter-départementaux, en vue de faciliter la formation, le recrutement et le perfectionnement du personnel.

* * *

Ce sont ces considérations qui justifient notre proposition de loi. Nous pensons que son examen doit être lié à celui de la proposition de loi présentée au Sénat, le 23 janvier dernier, par M. Debucquoy et consorts, sur les institutions et services dispensant un enseignement par correspondance.

derwijs zou verstrekt worden, onder leiding van een nationaal organisme, door departementale of interdepartementale centra, en dit ten einde de opleiding, de aanwerving en de volmaking van het personeel te vergemakkelijken.

* * *

Deze overwegingen gelden als verantwoording van ons wetsvoorstel. Wij denken dat het onderzoek ervan moet samengaan met dat van het wetsvoorstel hetwelk op 23 januari jongstleden in de Senaat ingediend werd door de heer Debucquoy c.s. betreffende de inrichtingen en diensten voor schriftelijk onderwijs.

M. JAMINET.

PROPOSITION DE LOI

Article premier.

Il est organisé, par les pouvoirs publics, aux frais de l'Etat, un enseignement de formation générale et professionnelle réservé aux agents des services publics de l'Etat, des Provinces et des Communes, ainsi qu'à ceux des organismes parastataux.

Art. 2.

L'application de la présente loi est confiée au Ministre ayant la Fonction Publique dans ses attributions.

Pour assurer cet enseignement, il pourra faire appel à du personnel enseignant muni d'un diplôme pédagogique, à des fonctionnaires dont la formation administrative permet l'enseignement des matières à caractère professionnel, à des organismes privés ou écoles spécialisés dans cet enseignement.

Art. 3.

L'organisme responsable sera dénommé « Ecole Professionnelle de Sciences Administratives et de Formation ».

Il sera géré par une Commission administrative nationale dont le siège sera fixé à Bruxelles. La présidence en sera assurée par le Ministre responsable qui pourra déléguer un fonctionnaire général de son département.

Dans chaque province, une commission provinciale sera créée. Elle sera présidée par le Gouverneur de la Province qui pourra déléguer un fonctionnaire de 1re catégorie.

Des arrêtés royaux régleront la composition de ces commissions et en nommeront les membres dont le nombre ne pourra dépasser 30 pour la Commission nationale et 10 pour chacune des commissions provinciales.

Art. 4.

La Commission administrative nationale proposera au Ministre compétent les programmes des cours, la part réservée à la formation générale et à la formation professionnelle, la nature des diplômes qui seront délivrés après le 1er cycle qui comportera 3 années d'études et le second qui

WETSVOORSTEL

Eerste artikel.

Door de overheid wordt op staatskosten algemeen vormend en beroepsonderwijs georganiseerd ten behoeve van de personeelsleden van Rijk, provincies, gemeenten, en parastatale instellingen.

Art. 2.

De uitvoering van de onderhavige wet wordt toevertrouwd aan de Minister onder wie het openbaar ambt ressorteert.

Voor dit onderwijs mag deze een beroep doen op onderwijzend personeel met een pedagogisch diploma, aan ambtenaren wier administratieve opleiding hen in staat stelt materies van professionele aard te onderwijzen, aan particuliere instellingen of scholen die in dat soort onderwijs gespecialiseerd zijn.

Art. 3.

De desbetreffende instelling draagt de naam van « Ambtenarenschool voor administratieve wetenschappen en beroepsopleiding ».

Deze school wordt bestuurd door een nationale administratieve commissie die te Brussel gevestigd is. Het voorzitterschap ervan wordt waargenomen door de bevoegde Minister, die een ambtenaar-generaal mag afvaardigen.

In elke provincie wordt een provinciale commissie opgericht. Zij wordt voorgezeten door de Provinciegouverneur, die een ambtenaar van de eerste categorie mag afvaardigen.

De samenstelling van die commissies zal worden geregeld bij koninklijk besluit, evenals de aanwijzing van hun leden, wier aantal niet meer dan 30 voor de Nationale Commissie en 10 voor elk der provinciale commissies mag bedragen.

Art. 4.

De Nationale administratieve commissie legt aan de bevoegde Minister voor : het programma der cursussen, het aandeel van de algemene vorming en van de beroepsopleiding, de aard van de diploma's die zullen worden afgeleverd na de eerste cyclus, die 3 jaar studies omvat, en na de

en comportera 2, les fonctions des services publics auxquelles pourront prétendre, par priorité, les titulaires des diplômes dont question ci-avant et toutes autres mesures en vue d'assurer la gestion de l'école.

Art. 5.

Le programme des études sera fixé de telle sorte que le diplôme délivré à l'issue des 5 années soit, en fait, équivalent à la licence en sciences administratives.

Art. 6.

Les professeurs et, éventuellement les organismes privés agréés pour dispenser cet enseignement seront nommés par le Ministre ayant la Fonction Publique dans ses attributions, sur proposition de la Commission Nationale.

Il fixera les traitements, indemnités, rétributions ou subside alloués.

Art. 7.

Chaque commission administrative provinciale aura son siège au gouvernement provincial.

Elles auront pour mission de faire appliquer dans la province les décisions de la Commission nationale. Elles auront la responsabilité des décisions matérielles à prendre en vue d'un déroulement normal des cours, dont, principalement, la réservation des locaux nécessaires, la fixation des jours et heures des cours en tenant compte des circonstances régionales (résidence des élèves, longueur des déplacements, moyens de communication, etc.).

Elles accompliront également toute mission demandée par la Commission nationale ou dont elles seraient chargées ultérieurement par les arrêtés d'application.

Art. 8.

Les cours seront répartis sur l'ensemble du territoire de façon à en faciliter l'accès au maximum possible d'agents des services publics qui désirent les suivre.

Ils seront donnés oralement le soir et les samedis et dimanches.

Toutefois, en cas d'impossibilité matérielle d'être suivis régulièrement avec chance de succès, des agents pourront être autorisés à les suivre par correspondance. Cette autorisation devra être demandée à la Commission provinciale responsable qui transmettra son avis à la Commission nationale pour décision.

Art. 9.

Les élèves ne pourront être admis qu'une seule fois à doubler une année d'études.

Toutefois, si l'échec est justifié par des raisons indépendantes de la volonté de l'élève (maladie prolongée, nécessités imprévues du service n'ayant pas permis l'assistance régulière aux cours, par exemple) le dossier sera soumis à la commission provinciale qui pourra décider, sur pièces, que l'échec n'est pas imputable à l'élève.

Si cette commission estime ne pouvoir se prononcer dans ce sens, l'élève devra être préalablement entendu.

En cas de décision défavorable à l'élève, celui-ci pourra introduire un recours à la Commission nationale qui décidera en dernier ressort.

2°, die twee jaar omvat; de overheidsambten waartoe die diploma's bij voorrang toegang geven en elke andere maatregel die nodig blijkt te zijn in verband met het bestuur van de school.

Art. 5.

Het studieprogramma wordt zodanig vastgesteld, dat het na vijf studiejaren uitgereikte diploma in feite gelijkwaardig is aan het diploma van licentiaat in de administratieve wetenschappen.

Art. 6.

De professoren en eventueel de particuliere instellingen die gemachtigd worden om dit onderricht te geven, worden op de voordracht van de Nationale Commissie benoemd door de Minister onder wie het openbaar ambt ressorteert.

Hij stelt de toe te kennen wedden, vergoedingen, beloning of subsidies vast.

Art. 7.

Elke provinciale administratieve commissie heeft haar zetel in het provinciaal gouvernement.

Deze commissies hebben tot taak de beslissingen van de Nationale Commissie in de provincie te doen toepassen. Zij zijn verantwoordelijk voor de te nemen materiële beslissingen met het oog op een normaal verloop van de cursussen, met name het toewijzen van de benodigde lokalen, het vaststellen van dag en uur der cursussen, waarbij rekening wordt gehouden met de aan iedere streek eigen omstandigheden (woonplaats van de studenten, voor de verplaatsing vereiste tijd, verkeersmogelijkheden, enz.).

Voorts vervullen zij gelijk welke opdracht waar de Nationale Commissie om verzoekt of waarmede zij later bij de uitvoeringsbesluiten mochten worden belast.

Art. 8.

De cursussen worden gespreid over het gehele grondgebied, zodat het bijwonen ervan zo gemakkelijk mogelijk wordt gemaakt voor personeelsleden in overheidsdienst die ze wensen te volgen.

De cursussen worden mondeling gegeven, 's avonds en 's zaterdags en 's zondags.

Personeelsleden die in de materiële onmogelijkheid verkeren om de cursussen geregeld en met kans op slagen te volgen, kunnen echter gemachtigd worden om ze per brief te volgen. Deze machtiging moet worden aangevraagd aan de verantwoordelijke provinciale commissie, die haar advies voor beslissing aan de Nationale Commissie verzendt.

Art. 9.

De leerlingen mogen slechts eenmaal in een studiejaar zitten blijven.

Ligt de verklaring voor het zakken echter in oorzaken buiten de wil van de leerling (b.v. langdurige ziekte, onvoorziene dienstverplichtingen waardoor het onmogelijk was de cursussen geregeld bij te wonen), dan wordt het dossier voorgelegd aan de provinciale commissie, die op stukken kan beslissen dat de mislukking niet aan de leerling is te wijten.

Oordeelt deze commissie dat zij geen beslissing in die zin kan nemen, dan moet de leerling eerst worden gehoord.

Is de beslissing ongunstig voor de leerling, dan staat voor hem beroep open bij de Nationale Commissie, die in laatste instantie beslist.

Art. 10.

L'accès aux cours est permis à tout agent attaché à titre définitif ou temporaire à l'un des services repris à l'article 1, possesseur d'un diplôme de fin d'études moyennes du degré supérieur ou titulaire d'un grade de 2e catégorie au moins.

Cependant, lors de l'admission en première année, si le nombre de candidats dépasse le nombre admissible pour constituer une classe normale, une priorité sera accordée aux agents titulaires des grades les plus élevés. En cas de besoin, l'ancienneté sera prise en considération pour les candidats de même grade.

Art. 11.

Les cours sont gratuits, mais le coût des fournitures est à charge des élèves.

Art. 12.

Pour couvrir les frais de déplacement des élèves, une indemnité sera allouée chaque mois. Son montant sera fixé en tenant compte de la longueur du déplacement effectué à partir de la résidence ou du lieu de travail.

Art. 13.

Cette indemnité de déplacement ne sera pas allouée pour une année d'études recommencée par suite d'un échec, sauf si une décision de non responsabilité intervient conformément à l'article 9.

Art. 14.

Le titulaire du diplôme délivré après chacun des 2 cycles percevra une bonification de traitement égale à l'augmentation barémique la plus rapprochée à percevoir pour le diplôme du 1er cycle et à la somme des deux augmentations barémiques la plus rapprochée pour le diplôme du second cycle. Si l'agent a atteint le maximum de son grade, c'est la dernière augmentation barémique qui sera prise en considération.

Le 13 mars 1964.

Art. 10.

De cursussen zijn toegankelijk voor alle personeelsleden die vast of tijdelijk zijn benoemd in een van de het eerste artikel genoemde diensten en houder zijn van een eind-diploma van het middelbaar onderwijs van de hogere graad of ten minste een graad van de 2e categorie bekleden.

Bij de toelating tot het eerste jaar wordt nochtans voorrang verleend aan personeelsleden met de hoogste graden, zo er meer kandidaten zijn dan kunnen toegelaten worden om een normale klas te vormen. Desnoods wordt voor kandidaten met dezelfde rang rekening gehouden met de anciënniteit.

Art. 11.

De cursussen zijn kosteloos, maar de kosten der benodigdheden vallen ten laste van de leerlingen.

Art. 12.

Voor het dekken van de reiskosten der leerlingen wordt maandelijks een vergoeding toegekend. Bij het vaststellen van het bedrag ervan wordt rekening gehouden met de afstand die wordt afgelegd van de verblijfplaats of de plaats van het werk.

Art. 13.

De vergoeding voor reiskosten wordt niet toegekend voor een studiejaar dat ingevolge mislukking wordt overgedaan, tenzij overeenkomstig artikel 9 wordt beslist dat de leerling er geen schuld aan heeft.

Art. 14.

De houders van het na elk van de 2 cyclussen uitgereikt diploma ontvangen een weddetoeslag die, voor het diploma van de 1ste cyclus, gelijk is aan de eerstvolgende weddeverhoging en, voor het diploma van de 2de cyclus, aan de som van de twee eerstvolgende weddeverhogingen. Heeft het personeelslid het maximum in zijn graad bereikt, dan wordt de laatste weddeverhoging in aanmerking genomen.

13 maart 1964.

M. JAMINET,
M. DECARPENTRIE,
O. LEBAS,
G. LOOS,
A. SAINTRAINT,
G. SCHYNS.